

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Kladně rozhodl soudcem JUDr. Jaroslavem Lockenbauerem ve věci

účastníků:

1. **D** [redacted] **B** [redacted], narozený [redacted]
bytem [redacted], [redacted], [redacted], Spojené království Velké
Británie a Severního Irska
na území ČR bytem [redacted], [redacted]
2. **A** [redacted] **B** [redacted], narozený [redacted]
bytem [redacted], [redacted], Spojené království Velké
Británie a Severního Irska

oba zastoupeni Mgr. Petrem Kallou advokátem
se sídlem Slavičkova 372/2, 160 00 Praha 6

o návrhu na uznání cizího rozhodnutí ve věci rodičovství

takto:

- I. Návrh navrhovatelů, kterým by byl na území České republiky uznán rozsudek Rodinného soudu v Liverpoolu ze dne 17. 7. 2019 sp. zn. LV 53/19, kterým bylo rozhodnuto o osvojení nezletilého **D** [redacted] **B** [redacted], narozeného [redacted] bytem ve Velké Británii, [redacted], [redacted], ve výroku o určení rodičovství **D** [redacted] **B** [redacted] narozeného 2 [redacted], bytem ve Velké Británii, [redacted], [redacted], v České republice bytem [redacted], [redacted] Švermov, 273 09, a rodičovství **A** **B** [redacted], narozeného [redacted], bytem ve Velké Británii, [redacted], [redacted], se zamítá.
- II. Navrhovatelé jsou povinni zaplatit České republice – Okresnímu soudu v Kladně soudní poplatek za odvolání ve výši 2 000 Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje Petra Krakešová

Odůvodnění:

1. Návrhem ze dne 11. 08. 2020 doručeným Okresnímu soudu v Kladně dne 14. 12. 2020 se navrhovatelé domáhali uznání shora specifikovaného rozhodnutí na území České republiky. Návrh odůvodnili tím, že navrhovatel a) je státním občanem České republiky, a má v České republice rodinu a přátele, stýká se zejména se svou matkou, sestrou, hodně blízko má k prarodičům, navrhovatel b) je státním občanem Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, nezletilý je státním občanem Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, v péči navrhovatelů a) a b) je od 17. 07. 2019. Oba navrhovatelé žijí v neformálním stejnopohlavním svazku. Navrhovatelé se o nezletilého starají, tvoří společně rodinu. Existují mezi nimi silné psychické vazby. Nezletilý se učí hovořit a každý z navrhovatelů s nezletilým hovoří svým mateřským jazykem. Navrhovatelé a) a b) se v roce 2012 přestěhovali do České republiky, kde spolu žili do roku 2014. Poté došli k závěru, že lepší podmínky pro život budou mít v Anglii, kam se i odstěhovali. Do budoucna navrhovatelé a) a b) nemohou vyloučit ani přestěhování z Velké Británie do České republiky, a proto uznání jejich rodičovství k nezletilému i v České republice má nezaměnitelný význam. Uznání rodičovství obou navrhovatelů má význam např. i pro posouzení existence či neexistence vzájemné vyživovací povinnosti. V budoucnu by nemohl případně vzniknout nárok nezletilého D■■■■ na sirotčí důchod, pokud by žili v České republice a došlo by k úmrtí některého z navrhovatelů. Nelze opomenout i skutečnosti, jaké mají vliv na osvojení stran dědických práv nezletilého.
2. Z usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 20 Neu 91/2020-21 ze dne 10. 11. 2020, který nabyl právní moci dne 26. 11. 2020 soud zjistil, že o návrhu na uznání rozhodnutí výše uvedeného podaného navrhovatelí a) a b) jsou příslušné rozhodovat okresní soudy. Spis tak byl postoupen k dalšímu řízení Okresnímu soudu v Kladně. Okresní soud v Kladně ve věci poprvé rozhodl rozsudkem ze dne 11. 05. 2021 č.j. 12 Nc 2167/2020 -52, kterým návrh zamítl. Po podaném odvolání Krajský soud v Praze zrušil rozhodnutí Okresního soudu v Kladně, a to usnesením ze dne 23. 08. 2021 č.j. 17 Co 172/2021-71, a to nikoli v důsledku odvolacích námitek, ale v důsledku iniciativy odvolacího soudu, který dospěl k novému právnímu výkladu v tom směru, jakým způsobem mají být nově obdobné věci zapisovány do příslušných rejstříků. Dle odvolacího soudu ve věci rozhodovala soudkyně, která k tomu nebyla určena platným rozvrhem práce. Proto byla po vrácení věci tato věc dále zapsána k vyřízení soudci vyřizujícímu civilní agendu s cizím prvkem, když se dle výkladu vyšších soudů nemá jednat o věc týkající se nezletilých.
3. Z navrhovatelí předložených listin bylo zjištěno, že rodinný soud v Liverpoolu, Spojené království Velké Británie a Severního Irska dne 17. 07. 2019 č. LV53/19 rozhodl o osvojení nezletilého dítěte D■■■■ B■■■■ (dříve D■■■■ A■■■■ R■■■■ E■■■■ narozený ■■■■■). Navrhovatelé a) a b) se v důsledku osvojení stali právními rodiči nezletilého a nabytím právní moci tohoto rozhodnutí byl založen stejný vztah mezi osvojencem a osvojitelem jako by se nezletilý osvojitelům narodil, a to včetně nároku na dědictví, a to vše podle práva Spojeného království. Z rodného listu navrhovatele a) bylo prokázáno, že ten se narodil dne 20. 06. 1979 ve Slaném.
4. Soud se tedy nejprve zabýval tím, zda je ve věci dána pravomoc a příslušnost zdejšího soudu ve věci rozhodovat.
5. Podle ustanovení § 63 odst. 1 zákona č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém (dále jen ZMPS) jestliže v době osvojení byl osvojitel, některý z osvojitelů nebo osvojencem státním občanem České republiky, uznávají se cizí rozhodnutí o osvojení České republiky, jestliže se to nepříčí veřejnému pořádku a nebrání tomu výlučná pravomoc Českých soudů a osvojení by bylo přípustné i podle hmotněprávních ustanovení Českého práva. Pro řízení o uznání platí ustanovení § 16 odst. 2 zákona.

6. Podle ustanovení § 16 odst. 2 ZMPS cizí rozhodnutí v ostatních věcech se uznávají na základě zvláštního rozhodnutí, jestliže tento zákon nestanoví, že se cizí rozhodnutí uznávají bez dalšího řízení. I v případě, že se cizí rozhodnutí uznávají bez dalšího řízení, lze je na návrh uznat zvláštním rozhodnutím. Vyslovit uznání je místně příslušný okresní soud, který je obecným soudem toho, kdo jednání navrhuje, jinak okresní soud, v jehož obvodu nastala nebo může nastat skutečnost pro kterou má uznání význam, jestliže zákon nestanoví něco jiného. Soud o uznání rozhoduje rozsudkem, jednání nemusí nařizovat.
7. Navrhovatel a) je občanem České republiky. Vyslovit uznání je místě příslušný okresní soud, který je obecným soudem toho, kdo uznání navrhuje. Místně příslušným soudem k rozhodnutí o uznání rozhodnutí o osvojení je tedy s ohledem na bydliště navrhovatele a) v České republice Okresní soud v Kladně. Pravomoc a příslušnost zdejšího soudu je tak dána.
8. Podle ustanovení § 794 a násl. zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník (dále jen „o.z.“) se osvojením rozumí přijetí cizí osoby za vlastní. Předpokladem osvojení je takový vztah mezi osvojitelem a osvojencem, jaký je mezi rodičem a dítětem, nebo že tu jsou alespoň základy takového vztahu. Osvojení nezletilého musí být v souladu s jeho zájmy (§ 795). Na základě rozhodnutí soudu o osvojení se osvojitel, popř. osvojitelé se zapisí do matriky jako rodič, popř. jako rodiče dítěte (§ 797).
9. Podle § 800 o.z. se osvojiteli mohou stát manželé nebo jeden z manželů. Výjimečně může osvojit i jiná osoba, v tom případě soud též rozhodne o tom, že z matriky vypouští zápis o druhém rodiči. Osvojují-li si manželé, podávají návrh na osvojení společně jako společní osvojitelé.
10. Soudu je známa judikatura Evropského soudu pro lidská práva k otázkám rodičovství dvou osob stejného pohlaví, jakož i obsah nálezu Ústavního soudu ze dne 29. 06. 2017 sp. zn. I. ÚS 3226/16. Soudu je znám i poslední nálezu Ústavního soudu ČR Pl. ÚS 6/20 ze dne 15. 12. 2020, který dříve uvedený nálezu I. ÚS 3226/16 překonává, neboť se jedná o nálezu celého pléna Ústavního soudu ČR a podle něhož „*Požadavek zákona o mezinárodním právu soukromém (§ 63 odst. 1 zákona č. 91/2012 Sb.), aby cizí rozhodnutí o osvojení pro účely jeho uznání v České republice bylo v souladu s hmotněprávními ustanoveními českého práva, není v rozporu s předpisy ústavního pořádku. Jde o projev suverenity České republiky v podobě primátu českého práva na území České republiky, tím spíše, jde-li o otázku statusovou (pravidla pro osvojení), v níž má ústřední roli zákonodárce s ohledem na společenské a kulturní prostředí.*“. V tomto posledně citovaném rozhodnutí se Ústavní soud ČR podrobně celou problematikou zabývá, a to i včetně hypotetických úvah, které uvádějí navrhovatelé stran praktického fungování na území ČR, na což zdejší soud odkazuje.
11. V daném případě je tak pro právní posouzení věci rozhodující to, že dosud není naplněna kumulativně požadovaná zákonná podmínka, tj. že osvojení dítěte navrhovateli je přípustné i podle hmotněprávních ustanovení českého práva. Z výše uvedeného je zřejmé, že český právní řád nyní neumožňuje společné osvojení dítěte navrhovateli. Je toliko věcí zákonodárce jako suveréna, jaké právní předpisy přijme a jaké nikoli, tedy je pouze v jeho kompetenci jakým způsobem upraví život na území České republiky a co upravovat nebude, včetně toho co upravovat nepřipustí. Není úlohou soudu suverénní rozhodnutí legitimně zvoleného zákonodárce ve věcech, v nichž zákonodárce projevil svou vůli zcela jasně, jakkoli nahrazovat, neboť v takovém případě by došlo k porušení zásady dělby moci (stejně tak jako zákonodárce např. nemůže a nesmí vykonávat soudnictví). Tzv. úloha „negativního zákonodárce“ je vyhrazena v soudní soustavě jedinému subjektu, a tím je Ústavní soud ČR, který na danou problematiku již také zaujal výše uvedený názor, a to názor plenární, kdy jakékoli porušení základních práv navrhovatelů v obdobných případech neshledal. Soud v určitých situacích může (a má) být aktivním, nesmí však být nikdy aktivistickým, jinými slovy soud může hrát zbytkovou roli zákonodárce pouze tehdy, pokud by v důsledku chybějící právní úpravy, mohlo dojít k odepření spravedlnosti v konkrétním případě, to se však daném případě nestalo. Soud nesmí nahrazovat

vůli zákonodárce, který svou legitimitu odvozuje od vůle lidu, a který má, na rozdíl od soudce, k dispozici robustní aparát zajišťující to, aby se přijímaná právní úprava posoudila ze všech možných úhlů jejich dopadů. Osobní názory na věc samu u konkrétního soudce rozhodujícího ve věci (ať už jsou jakékoli) pak z hlediska systému nesmí hrát žádnou roli, neboť soudce se musí jako první řídit právním řádem své země a nikoli přednostně svými úvahami o možném fungování společnosti do budoucna. V daném případě není dána situace, kterou by zákonodárce neupravoval, naopak zákonodárce možnosti osvojení stejnopohlavními páry upravil jasně. Skutečnost, že navrhovatelé se zákonodárcem nesouhlasí, je jistě možná, nicméně pak se mají obrátit na zákonodárce, který jako jediný může posoudit, zda argumenty navrhovatelů vznášené jsou opodstatněné či nikoli, zvláště když Ústavní soud ČR již danou problematiku ze své kompetence posoudil a důvod pro zrušení platné právní úpravy neshledal. Jelikož zákonné předpoklady pro uznání předmětného rozhodnutí v ustanovení § 63 odst. 1 ZMPS nebyly splněny, nezbylo soudu než návrh zamítnout.

12. Pokud jde o náklady řízení, pak v tomto řízení navrhovatelům žádné náklady, které by účastníci mohli uplatnit vůči jinému účastníkovi, nevznikly, a proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu (§ 142 odst. 1 o.s.ř. a contrario).
13. O povinnosti navrhovatelů zaplatit soudní poplatek za dříve podané odvolání (podané 23. 06. 2021), k jehož placení dosud soudem nebyli vyzýváni, když věc byla původně vedena jako věc péče o nezletilé (a de facto o osvojení), kde se soudní poplatek nevybírání, musel soud, i při respektování právního názoru Krajského soudu v Praze stran prověření poplatkové povinnosti uvedeného ve shora zmíněném usnesení, rozhodnout o poplatkové povinnosti dodatečně. Soudní poplatek tak činí 2 000 Kč (viz § 4 odst. 1 písm. b/ a § 9 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích ve spojení s Položkou 2 bod 2 písm. c/ Sazebníku poplatků, když se dle názoru vyšších soudů zřejmě nejedná o Položku 10 Sazebníku, která je však ostatně ve stejné výši 2 000 Kč). Soudní poplatek za návrh ve věci samé pak byl navrhovatelé v plné výši 2 000 Kč již uhrazen, a to formou kolků vylepených v příslušné hodnotě na návrhu.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení, a to ke Krajskému soudu v Praze prostřednictvím zdejšího soudu. Nebude-li poplatková povinnost stanovená tímto rozhodnutím splněna dobrovolně, může být vymáhána exekučně.

Kladno 20. října 2021

JUDr. Jaroslav Lockenbauer v. r.
soudce